

TH Wildau Hochschulring 1 15745 Wildau

Pannon Egyetem

Gazdálkodás és
Szervezéstudományok
Doktori Iskola

Egyetem u. 10

H-8200 Veszprém

Der Präsident

Prof. Dr. László Ungvári

T +49 3375 508-100
F +49 3375 500-324
praesident@th-wildau.de
www.th-wildau.de

Wildau, 09. Februar 2016

Ihr Zeichen Name oder Kürzel | *Unser Zeichen* Name oder Kürzel

Doktori értekezés opponensi vélemény

Jelölt neve: Mondok Anita

Értekezés címe: Turisztikai szakemberképzés helyzetének elemzése és fejlesztésének lehetőségei a magyar felsőoktatásban.

Témavezető: Dr. Habil Pupos Tibor egyetemi tanár

Bíráló: Dr. Ungvári László rektor; Technische Hochschule Wildau

I. Bevezető gondolatok

A jelölt témaválasztása igazolja azt, hogy a szakterület kiválóismerője és átlátja a magyar képzés ellentmondásait. Ezek az anomáliák a „bolognai rendszer” tagországaiban és más országokban is jelen vannak. Egyetemünk több Európai Unió kívüli államban tart fenn képzéseket, így személyes tapasztalataim is megerősítik ezt a véleményt.

Az értekezés sajátos módon ötvözi az elméleti, tudományos tevékenységet és a gyakorlati szemléletű megközelítést. A témakör áttekintésekor felmerül az olvasóban a kérdés, hogy miként lehet e szakterület értekezésben feldolgozott szegmensét tudományos módon megközelíteni. A jelölt ezt a feladatot jól oldotta meg és elkészült egy tudományos értékű elemzés, amely egyben a mindennapi munkát is magas szinten támogatja. A gyakorlati alkalmazhatóság lehetőségeit a tanulmány részletezi. Az értekezést szívesen ajánlom a turizmus oktatást

Seite 2

Gutachten_Promotion_Mondok_09.02.2016

szervező, irányító munkatársaknak, államigazgatási szakembereknek. egyértelmű, hogy az elemzés a szakterületen hiánypótló műnek tekinthető.

Az értekezés igazolja, hogy a szerző a választott témát képes komplexen kezelni hazai és nemzetközi viszonylatban. A tanulmány bizonyítja, hogy a jelölt képes a szintetizáló jellegű gondolkodásra, kutatásra, elemzésre és az eredmények áttekinthető formában történő közlésére. Igazoltnak látom, hogy a jelölt a tudományos kutatáshoz szükséges rendszerszemlélettel rendelkezik, eredményei módszertanilag megalapozottak.

II. A téma feldolgozásnak időszerűsége

Ma már Magyarországon is egyértelművé vált, hogy a munkaerő képzettségi szintje, ismereteinek alkalmazhatósága komoly versenytényező. A megfelelő kompetenciákkal rendelkező munkavállalók hiány ma már Magyarországon, a magyar turizmusban is megjelent, mint növekedést gátlótényező. A magyar felsőoktatás átalakítása folyamatban van, a „fokozatváltás” sikere nagyban befolyásolja a magyar gazdaság jövőjét. Ezt a célt, az ezzel kapcsolatos tevékenységet a szerző jól látja, tevékenységével hozzájárulhat annak eredményességéhez. A témaválasztás aktualitás nem vitatható.

III. Irodalom feldolgozás, módszertan és az elért eredmények megfogalmazása. Az értekezés tudományos eredményei

A jelölt munkáját jelentős irodalomkutatás és feldolgozás alapozta meg. A felhasznált írott szakirodalom 200 db, elektronikus forrásmunkák száma 32 db. A feldolgozott irodalomban jelentős arányban jelent meg nemzetközi, idegen nyelvű forrás. A felhasznált joganyag a témakör jellege miatt fontos, a hasznosított 32 magyar jogszabály és 3 európai uniós jogforrás szintén kellő alaposságot biztosít. Kijelenthető, hogy a szerző a szakterület irodalmát felkutatta, abban a kellő mélységig elmerült. A szerző az irodalom feldolgozása során nem merült el a kevésbé jelentős részletekbe, célratörő és gördülékeny feldolgozás jellemzi az értekezést.

A kutatás átfogja a teljes kérkört, ami talán két értekezésre is tudott volna kutatási témát biztosítani. A feldolgozás átfogja a kérdéskör egészét, a képzés fejlődését és a felhasználói csoportok igényeinek, elvárásainak vizsgálatát. A

Seite 3

Gutachten_Promotion_Mondok_09.02.2016

széles kutatási terület meghatározza a terjedelmet, ezért nem tekintem súlyos hibának az előírt korlát túllépését. Megjegyzem, hogy a munkahelyi vitát követően a terjedelem kissé csökkent, de nem további csökkentés már a tartalmi elemeket veszélyeztette volna. Szerkesztési szempontból megoldható, hogy a szakleírásokat a szerző a mellékletben szerepelteti, de ez az értekezés hasznosíthatósága szempontjából előnytelen.

- A megfogalmazott kutatási kérdések átfogják a vizsgált területet és az egyes területekhez rendelt kutatási módszertanok jól megválasztottak. Pozitívként említem a módszertani elemek célokhoz történő rendelésének egyértelmű meghatározását. A kutatómódszertan adatgyűjtési és feldolgozási szempontból egyaránt modernnek és hatékonnak nevezhető.

- A primer kutatáshoz használt kérdőívek jól strukturáltak, alkalmasak a kutatási eredmények megalapozására, a hipotézisek elfogadására, vagy azok elvetésére. A mélyinterjúk kérdései szintén jól strukturáltak és alkalmasak a kutatási felvetések igazolására, vagy elvetésére. A jelölt jól kezelte a kutatói munka egyik legnagyobb akadályát. Tapasztalat, hogy az interjú alanyok nem vesznek részt személyes beszélgetésben. A kérdéssor alkalmas volt arra, hogy az interjú alany írásban válaszoljon. Megjegyzem, hogy 51 sikeres interjú szép teljesítmény.

A feldolgozás szinte minden fontos területre kiterjed, a képzési követelményekre, a felsőoktatási intézmények belső szabályzataira, a hallgatókat érintő területekre és a stakeholderek elvárásaira, véleményére. A különböző tézisek kapcsolódó kérdőívek száma hallgatói minta vonatkozásban 172, oktatói minta esetében 53 db volt, a mélyinterjúk száma 51. Ezek mellett rendezvényszervezési szakterületen megvalósított, több országra kiterjedő kutatás eredményei is bekerültek az értekezésbe. A kérdőívek száma mintavételi szempontból elegendőnek tekinthető. Az adatfeldolgozás módszertani szempontból szintén jónak mondható, célszerűnek tartom a 6 fokozatú Liker –skála alkalmazását és a Freeman – Halton kiterjesztésű Fisher teszt használatát. Az alkalmazott módszertan megfelel a tudományos munka feltételeinek, a bizonyítási feladatok végrehajtásának. A jelölt munkája során megfelelt a tudományos kétkedés igényének. Az elvárás szerint a leginkább egyértelműnek tűnő tény sem tekinthető igaz állításnak, ha azt kellő módszerességgel nem bizonyítjuk.

A munkahelyi vitához készített bírálatomban leírtakhoz hasonlóan most is hiányolom a hipotézisek elfogadásának, vagy elutasításának egyértelmű kinyilvánítását. Az alkalmazott gyakorlat szerint konkrétan leírjuk, hogy elfogadom, vagy elutasítom. Ez az általam formai hibaként említett tényező nem

Seite 4

Gutachten_Promotion_Mondok_09.02.2016

zavarja tartalmi hasznosságot, a szerző megállapításai ettől függetlenül egyértelműek.

A kellő mélységű irodalom feldolgozás, adatgyűjtés és feldolgozás alapján új vagy újszerű tudományos eredményként fogadom el az alábbiakat:

1. A felsőszintű turizmusoktatás 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet és módosításaiban meghatározott ismeretkörei és az elérendő kompetenciák között módszertani úr húzódik, nem definiált a kompetenciák kifejlesztésének folyamata és módszere illetve mérési módszertana.
2. Az egyciklusú főiskolai szintű turizmusoktatás előírt szakmai tartalmának egy része eliminálódott a többciklusú bachelor szintű programra való áttéréskor; a Turizmus-vendéglátás alapképzési szak esetében a vendéglátás szakterület ismeretanyagában tudásdeficit keletkezett.
3. A Turizmus-vendéglátás alapképzési szak kimeneti kompetenciái csak részben készítenek fel a mesterképzési szakon történő továbbtanulásra, és a mesterképzési szakok sem tisztázzák bemeneti követelményként a belépéshez szükséges kompetenciákat.
4. A nem egyenes ági alapképzési szakokról érkezett hallgatók felzárkóztatási feltételrendszere a Turizmus-menedzsment mesterképzésben a jelenlegi struktúrában nem megoldott, ebből eredően annak szakmai megalapozottsága nem biztosított.
5. A Turizmus-vendéglátás felsőoktatási szakképzés kettős jellege nem nyújt kellő keretet a turisztikai munkáltatók által elvárt készségek és kompetenciák fejlesztésére.
6. A turizmusoktatás stakeholderjeinek eltérő elvárásai vannak a végzett hallgatók KKK-ban megfogalmazott kompetenciákkal illetően, és ez konfliktust eredményez a BA képzések esetében, a fejlesztendő készségek és kompetenciák vonatkozásában.
7. A turizmus egy részterületén (rendezvényszervezés) még markánsabban jelentkezik az érdekellentét, ugyanis az üzleti világ a kiemelten fejlesztendő kompetenciákról komplexebb tématerületi megközelítést és új oktatási módszerek alkalmazását igényli a képző intézményektől.

IV. Formai követelmények

Az értekezés az egyetemi szabályzatokban szereplő formai követelményeknek megfelel (struktúra, szerkesztés, szemléltetés, tagolás), stilisztikai szempontból nem kifogásolható. A terjedelmi korlát túllépését indokoltnak vélem a korábban leírtak szerint.

Seite 5

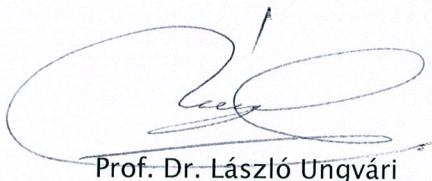
Gutachten_Promotion_Mondok_09.02.2016

V. Nyilatkozat

Az értekezés opponenseként nyilatkozom, hogy az értékezés a tudományos elvárásoknak megfelel, annak sikeres nyilvános védését követően egyetértek, Mondok Anita részére a Ph.D cím adományozásával.

VI. Javaslat a jelölt által megválaszolandó kérdésre

Elemezze a Bologna Rendszer képzési rendszerre gyakorolt hatásait! A változtatás rontott, vagy javított a képzés tartalmán, a bevezetett új rendszer?

Prof. Dr. László Ungvári
Präsident
der Technischen Hochschule Wildau